

Nieuwpoort met INE

24 februari 2024

Nieuport Memorial

Op het plein voor het Albertmonument is het Nieuport Memorial, een monument voor de Engelse troepen opgetrokken. Dat monument bestaat uit een gedenkzuil en herdenkt de namen van 566 Britse officieren en soldaten die in de gevechten - vooral in 1917 - aan de Belgische kust in de Eerste Wereldoorlog sneuvelden

Koning Albert I-monument

Het Koning Albertmonument is een oorlogsmonument in de Belgische kuststad Nieuwpoort. Het staat net buiten de oude stadskern, op de rechteroever van de IJzer, bij het sluisencomplex de Ganzepoot.

Het monument werd opgetrokken in 1938, naar ontwerp van Julien de Ridder, ter ere van koning Albert I en de Belgische troepen in de Eerste Wereldoorlog.

Het cirkelvormige monument is 25 meter hoog en 30 meter in doorsnede. Het telt tien zuilen met een vlakke doorsnede van 1 meter op 2 meter, gebouwd uit bakstenen uit de IJzervlakte. Bovenop ligt een cirkelvormige balk, met een omtrek van 100 meter. Op deze ringbalk ligt een wandelgang met oriëntatietafels. Het geheel staat op een kruisvormig terras van 2500 m². Op het centrale binnenplein staat een standbeeld van koning Albert I te paard. Het ruitersstandbeeld is het werk van Karel Aubroeck.

Het gebouw werd ingewijd op 24 juli 1938, in het bijzijn van koning Leopold III, koningin Elisabeth, prins Karel, prins Boudewijn en prinses Josephine-Charlotte. Het geheel werd in 1999 als beschermd monument geklasseerd.

Ijzergedenkteken

Monument in Nieuwpoort

Dit gedenkteken, gemaakt door beeldhouwer Pieter Braecke, vind je terug bij het sluizencomplex. Het stelt een vrouw voor die, boven een hoge zuil, afgewend van de vijand, de Belgische kroon beschermend in de handen houdt. De vier figuren rond het gedenkteken verbeelden de weerstand (voorgesteld door een blinde, een gekwetste, een zieke en een weerbaar soldaat). Het werd ingewijd op 26 oktober 1930.

HENDRIK GEERAERT

Nieuwpoorts blonde stadsbier

Overloop van de Noordvaart of Veurne Ambacht

Na de voorbereidende werkzaamheden tussen de IJzer en de spoorwegberm Nieuwpoort-Diksmuide, werd uiteindelijk toch via deze schuiven op 29 oktober 1914 een begin van efficiëntere overstroming mogelijk gemaakt. Schipper Hendrik Geeraert (na de oorlog sluismeester) uit Nieuwpoort voerde dat uit samen met kapitein Umé en enkele militairen. Door de hoogdringendheid gaf de legerleiding uiteindelijk toch toestemming in deze gevarenzone te komen.

SINT-LAURENJUSTOREN OF 'DUVETORRE'

De Sint-Laurensekerk werd vermoedelijk gebouwd in 1281. In 1383 werd ze verwoest. Na verschillende bestemmingen en verbouwingen bleef enkel de toren overeind. Deze oudste getuige van Nieuwpoorts geschieden is werd tijdens W.O. I nog gebruikt als observatiepost, maar is nadien verbrakkeerd tot ruïne.

Duvetorre of St.-Laurenstoren

Religieus gebouw in Nieuwpoort

Deze ruïne aan de Willem De Rooiaan, is een overblijfsel van de voormalige Sint-Laurentiuskerk. In de volksmond wordt deze toren de “Duvetorre” genoemd. Dit heeft echter niets te maken met de duiven die erin nestelen, maar alles met de duivel. Hier, in de schaduw van de toren, hield Jeanne Panne haar heksensabbat en had ze haar afspraakjes met de duivel.

Jeanne Panne Heksenjacht

Jeanne Panne was een volkswrouw die in de 17de eeuw in Nieuwpoort leefde en werkte. Ze werd onterecht beschuldigd voor hekserij en tot de brandstapel veroordeeld. Tijdens 'Heksenjacht' duik je haar mysterieuze verleden in. Haar tumultueuze leven is de rode draad en onderweg verzamel je letters om zo de code van het heksenlot te kraken.

Bommenvrij Historisch gebouw in Nieuwpoort

Het Bommenvrij is een kruitmagazijn, gebouwd in 1820. Het is het enige gebouw dat de bombardementen van de Eerste Wereldoorlog in Nieuwpoort overleefde. Het paalt aan de Duvetorre, de ruïne van de St.-Laurentiuskerk uit de 13e eeuw. Het Bommenvrij is een beschermd monument.

Stadshalle

Historisch gebouw in Nieuwpoort

Ook de Stadshalle ontsnapte doorheen de eeuwen niet aan vernielingen. Het oorspronkelijke gebouw uit het einde van de vijftiende eeuw is evenwel bewaard gebleven, maar de ingebouwde belforttoren is in 1914 opgeblazen en in 1920 met hetzelfde materiaal heropgebouwd. De Stadshalle werd recent gerestaureerd en dient nu als ontvangst- en tentoonstellingsruimte.

Het huidige stadhuis werd in 1922 gebouwd op het Marktplaats. Het gebouw is opgetrokken in Vlaamse renaissancestijl. Het oude stadhuis, dat zich oorspronkelijk in de Langestraat bevond, werd verwoest in het begin van de Eerste Wereldoorlog. Boven de ingang staat het wapenschild geflankeerd door een boer en een visser en de oude benaming van de stad Novus Portus. In het gebouw vindt men een rijke verzameling kunstwerken.

STADSHALLE

In 1922 heropgericht, hoofdzakelijk met oude bakstenen. Dit gebouw, in laatgotische stijl, heeft hetzelfde uitzicht als de eerste Halle die vermoedelijk in 1280 gebouwd werd. Deze 'Halla frumentaria' (graanhalle) diende tot voor 1940 als boter- en siemarkt, en als museum P. Braecke op de verdieping. Na 1950 kwam het museum vogels en scheldieren op het gelijkvloers en het museum voor geschiedenis op de verdieping.

Het belfort van Nieuwpoort

Samen met 23 belforten in Vlaanderen en 6 in Wallonië werd het belfort van Nieuwpoort op 4 december 1999 ingeschreven op de Lijst van het Werelderfgoed van de UNESCO Conventie van 1972. De inschrijving op deze Lijst betekent een erkenning van de uitzonderlijke universele waarde van een culturele of natuurlijke site die bescherming verdient in het belang van de hele mensheid. Belforten symboliseren van de middeleeuwen tot op heden de diepmenselijke drang naar vrijheid en democratie; architecturaal, stedenbouwkundig en muziekhistorisch zijn ze ook van uitzonderlijk belang.

Het 35 m. hoge belfort is opgevat als gedeeltelijke uitbouw van de voorgevel; het torent uit boven de rechthoekige hal van 14de-eeuwse oorsprong die behoort tot de grensoverschrijdende baksteengotiek. Tijdens de Eerste Wereldoorlog is de toren gedynamiteerd en de hal, samen met de hele stad, haast volledig verwoest. In 1921-23 zijn belfort en hal naar historisch model gereconstrueerd. De bekroning is nu meer uitgewerkt waardoor het belfort meer aanleunt bij de streekeigen kerktorens. De windwijzer neemt echter een gepaste bootvorm aan.

STADHUIS

Gebouwd in 1922 in Vlaamse renaissance-stijl. Boven de ingang hangt het wapenschild (geflankeerd door een boer en een visser) en staat de Latijnse benaming van de stad nl. 'Novus Portus'. Het interieur bevat een rijke verzameling kunstwerken.

Onze-Lieve-Vrouwetoren

In 1914 dynamiteerde het Belgische leger om strategische redenen de Onze-Lieve-Vrouwekerk en haar klokkentoren. Pas na de Tweede Wereldoorlog kon werk gemaakt worden van de heropbouw. De nieuwe toren werd gebouwd in neogotische stijl, overeenkomstig de bouwstijl van de naastgelegen kerk. In 1952 begon Marcel Michiels met het gieten van een diachromatische beiaard van 4 octaven in Pythagoreïsche stemming. Aangezien in deze stemming elke chromatische toon ('de zwarte noten op de piano') twee verschillende toonhoogtes heeft, werden 18 extra klokken voorzien. Bijgevolg telt de beiaard het uitzonderlijk hoge aantal van 67 klokken. Dit experiment kreeg in de beiaardgeschiedenis geen navolging, zodat deze beiaard uniek is in zijn soort. De beiaard werd in dienst genomen in 1953.

De toren met zijn spitse top is 54 meter hoog. Het smalle deurtje aan de zijkant geeft toegang tot de traphal waar een wenteltrap van 80 treden de bezoeker naar een tentoonstellingsruimte leidt op 14,5 m hoogte. Via een rechte trap van 20 treden komt men bij de beiaardkamer met het stokkenklavier. Nu bevindt men zich op 18 m boven de grond. Op 21 m hoogte bevindt zich de klokkenstoel waarin de beiaardklokken hangen. Een trap langs de binnenkant van de toren leidt naar de wandeling, 31 m boven de begane grond. Bij mooi weer kan men daar genieten van een prachtig panorama.

L'Esprit de la Guerre voor Emiel Verhaegen

Beeldhouwer: Pieter-Jan Braecke - (*1858 - †1938)

Afmetingen; H 130cm, B 282cm, D 40cm

Groep, schaalmodel, gips met ijzeren armatuur op houten basis

Schenking Elodea Braecke - Romeo - 1951

Bruikleen stad Nieuwpoort - 2022

NIEUWPOORT

HENDRIK GEERAERT (*15/7/1863 – †17/1/1925) werd geboren te Nieuwpoort als zoon van Augustinus Geeraert en Anna Veranneman, schippers. Hij werd zelf ook binnenschipper en kreeg met zijn echtgenote Melanie Jonckheere acht kinderen.

Net voor het uitbreken van WO I belandde Hendrik als prille vijftiger terug in Nieuwpoort en kwam als regelmatige klant van enkele café's in contact met militairen. De militaire leiding was reeds op het idee gekomen om, vanuit strategische redenen, een onderwaterzetting op gang te brengen, maar vond geen oplossing voor enkele praktische problemen om dit tot een goed einde te brengen. Onder de nog zeldzame burgers in de stad komt Hendrik Geeraert nu naar voren, want als schipper kende hij de gebouwen van de sasknechten en was op de hoogte van de consequenties van de diverse ingrepen. Hij wist ook hoe het overstromingswater kon begrensd worden binnen het bedoelde gebied.

In de nacht van 21 op 22 oktober 1914 helpt Hendrik mee om de "Spring-of-Schuursas" (aan de monding van Kreek van Nieuwendamme) te openen.

Op 25 oktober wordt op het Groot Hoofdkwartier van het Belgische Leger te Veurne, een masterplan opgesteld voor een groot deel van de IJzervallei. Ook hier is het opnieuw een burger, nl. Karel Cogge, die nuttige informatie aanlevert over de uitvoerbaarheid van het inundatieplan.

De sluisen van de achterhaven van Nieuwpoort zijn in die periode in handen van Franse hulptroepen.

Zijn meest doorslaggevende bijdrage levert Hendrik in de nacht van 29 op 30 oktober 1914 (alsook de 3 opeenvolgende nachten) met het openen van de schuifdeuren van de overlaat van de Noordvaart (Veurne-Ambacht) en vanaf 2 november blijft het front gestabiliseerd tot aan Diksmuide.

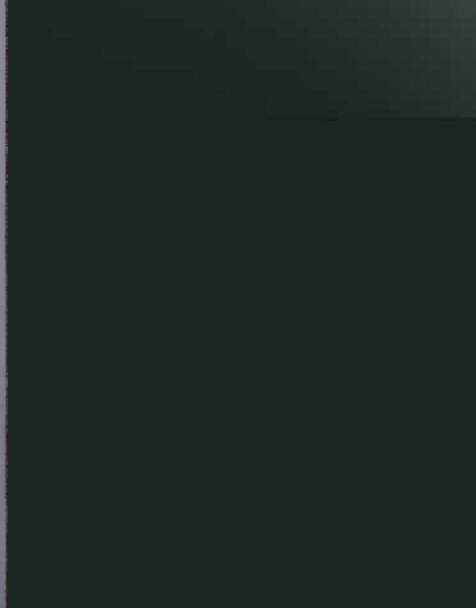
Gedurende de ganse oorlog moest het waterpeil constant geëvalueerd worden en indien nodig bijgestuurd worden; Hendrik bleef gedurende die periode deel uitmaken van een speciale Belgische geniecompagnie.

Op 17 december 1917 kreeg hij voor zijn verdiensten de Franse militaire medaille.

Op 25 december 1924 werd hij door België onderscheiden tot Ridder in de Leopoldsorde en kreeg hij de belangrijkste blijf van erkenning nl. de eretitel "Legendarisch figuur van het veldleger 1914 – 1918".

Hij werd onder massale aanwezigheid van officiële instanties op 22 januari 1925 ten grave gedragen en kreeg op het stedelijk kerkhof een praalgraf waaronder eveneens negen andere soldaten rusten. De beeltenis op het graf is van de hand van de eveneens in Nieuwpoort geboren beeldhouwer Pieter Braecke.

Op dit gelijknamige pleintje achter het stadhuis werd op 14 juli 2017 het bronzen borstbeeld van Hendrik Geeraert, van de hand van de Veurnse kunstenaar Brecht Ledene, plechtig onthuld.

Koolhofput

Deze diepe waterput van 10 ha is ontstaan door uitgraving van zand voor de aanleg van de A18 (Jabbeke-Veurne-Calais). Intussen is de Koolhofput een pleisterplaats voor mens en dier geworden. Watervogels en vissen enerzijds, vissers, wandelaars en natuurliefhebbers anderzijds voelen er zich thuis. In het kader van de landinrichting werd de Koolhofput verder voorzien van observatiehutten, paaiplaatsen, een wandelpad en beplantingswerken.

Ook de hengelsporters komen aan hun trekken met de aanleg van een hengelplatform en een parking. Vlakbij vind je enkele oorlogsrestanten uit de Eerste Wereldoorlog.

De balkenstuw op de Noordvaart-Grote Beverdijkvaart tijdens de Eerste Wereldoorlog. De genie van het Belgisch leger had bij de onderwaterzettingen de taak van het polderbestuur volledig overgenomen.

Eerste Wereldoorlog: het Belgisch leger bouwt de spoorlijn Nieuwpoort-Diksmuide om tot hun hoofdweerstandslinie. Op de achtergrond de onderwaterzetting tussen deze spoorbarm en de IJzer.

Westkustpolder, waterbeheerder van de Westkust

Een polder ligt bij vloed onder het zeeniveau. Alleen bij eb, wanneer het water in de polder hoger is dan op zee, kan water worden afgevoerd. Het waterbeheer in deze regio moet dus uiterst nauwgezet gebeuren.

De Westkustpolder beheert een netwerk van wel 1000 km grachten en waterlopen tussen de IJzer, de Noordzee en de Franse grens. Door de uitgestrektheid van het gebied is het waterbeheer complex en nodig voor zowel natuur, recreatie, industrie en landbouw.

De terreinkennis van een polderbestuur is vandaag ook van cruciaal belang voor de water- en droogte-uitdagingen van de toekomst.

Bedieningshuisjes en schotbalken

© Bron: Walter Lelièvre & Roger Lambricht, 2014

Voor het beheer van het waterpeil gebruikte het polderbestuur op de Koolhofvaart en de Noordvaart - Grote Beverdijkvaart balkenstuwen. Bij lange droogte werden er schotbalken geplaatst zodat er voldoende zoet water in de polders bleef en er geen brak

water opwilde in de poldergrachten. Tot begin de jaren 1990 stonden er ook twee bedieningshuisjes bij deze stuwen. Deze dienden om de schotbalken in te bewaren wanneer ze niet in gebruik waren. De betonnen vloerplaat herinnert nog aan een bedieningshuisje dat hier jarenlang dienst deed.

Tegenwoordig stroomt het overtollige water bij eb via het Veurne Ambacht gemaal in de Noordzee.

HENGELLEN IN HET PROVINCIEDOMEIN KOOLHOFPUT

Beste hengelaar

Het hengelen in de provinciedomeinen is toegestaan mits u zich houdt aan de volgende spelregels:

- De wet op de riviervisserij is integraal van toepassing.
- Het hengelen vanaf de oever is enkel toegestaan binnen de aangeduide oeverzone (geel).
- Elke hengelaar dient in het bezit te zijn van een visverlof van het Vlaamse Gewest.
- Vissen anders dan vanaf de oever is enkel toegestaan binnen de lichtblauwe zone.
- Binnen de donkerblauwe zone (paaiplaats) is vissen strikt verboden.
- In het provinciedomein is enkel een instapplaats voor niet-gemotoriseerde vaartuigen voorzien.
- Laden en lossen van de vaartuigen gebeurt op de parking.

De Lenspolder

Kinderboerderij in Nieuwpoort

Kinderen opnieuw in aanraking laten komen met het boerderijleven. Dat is de opdracht die de Kinderboerderij 'De Lenspolder' doorheen de 4 seizoenen tracht waar te maken.

De boerderij beschikt over een erf met rondscharrelend pluimvee, konijnen, een vijver met verschillende eendensoorten en schildpadden, en een weide met enkele grotere boerderijdieren.

In de nacht van 26 op 27 oktober 1914 werd met dit sas de eerste alternatieve poging ondernomen om een groot deel van de IJzervlakte gecontroleerd onder water te zetten. De andere sluisen van Nieuwpoort lagen aanvankelijk buiten de controle van het Belgisch leger. Karel Cogge uit Veurne, kapitein Thys en enkele militairen voerden dit werk uit.

Het gebied tussen de IJzer en de Spoorwegberm Nieuwpoort-Diksmuide was door het leger op aanwijzen van Karel Cogge daarvoor afgebakend. De watertoevoer bleek aanvankelijk ontoereikend.

Dat werd enkele dagen later opgelost door bijkomend gebruik te maken van de overlaat van de Veurne-Ambacht (Noordvaart) aan de Ganzepoot.

Het vissersschip **N.86 Surcouf** is uitgerust om aan bokkennisserij te doen (bokken = lange stalen buizen aan weerszijden van het schip). Het schip bedreef de kustwateren. Er werd maximum 1 nacht op zee gevestig op hoofdzakelijk tong, pladijs, kabeljauw, tarbot, griet, schar, bot, wijting en garnaal. Er waren twee tot drie bemanningsleden aan boord.

Het stadsbestuur van Nieuwpoort kocht het schip in 2007 en het doet nu dienst als toeristische attractie.

De Surcouf ligt hier aangemeerd op de Handelskaai. Bekijk het vissersschip van dichtbij en ontdek de verborgen zeeman in je.

Karakteristieken van de N.86 Surcouf:

Bouwjaar:	1987
Bouwwerf:	West-Vlaamse Scheepswerven
Reder:	BVBA Surcouf
Tonnenmaat:	Bruto 31 - Netto 9
Lengte:	14,9 meter
Breedte:	5 meter
Materiaal:	Staal

Vismijn Nieuwpoort

Aanlegplaats in Nieuwpoort

Hier kan je nu eens letterlijk en figuurlijk de sfeer opsnuiven. Het veilen van vis is een schouwspel dat alle zintuigen aanspreekt.

Wie wil meegenieten van een rondleiding in en rond de vismijn en het visveilingsysteem van dichtbij wil meemaken, hoeft enkel maar de toeristische dienst van Nieuwpoort te contacteren.

Vissersmonument

Dit monument uit 1958, van de hand van beeldhouwer de Soete, herinnert aan de op-zee-omgekomen vissers tijdens de laatste oorlog en later. Elk jaar, op Tweede Pinksterdag, is dit het trefpunt voor de hulde aan de op zee omgekomen vissers.

... en we sluiten af met koffie en appeltaart

**... en in 2025, de 10de keer
met Ine naar ????**